

8. Бенин В.Л. Культурологическая компетентность субъекта профессионально-педагогической деятельности: монография/ В.Л. Бенин. – Уфа: Изд-во БГПУ, 2014. – 313с.
9. Рамазанова Д.Ж., Займоглы О. Воспитательная культура будущего учителя в образовательном процессе вуза как объект научного исследования // «II Калюжный окулары: элеуметтік гуманитарлық ғылымдардың инновациялық бағыттары»: халықаралық ғылыми практикалық конференция. – Ақтөбе: Қ. Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік мемлекеттік университеті, 2019. – С.90-93
10. Шемшурина А.И. Основы этической культуры: книга для учителя/ А.И. Шемшурина. – Москва: ВЛАДОС, 2001. – 112 с.
11. Шарова Л.М. Формирование профессионально-этической культуры будущего учителя в процессе педагогического общения: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.08 – Астана, 2003. – 191 с.
12. Насонова Н.А. Преподаватель – ключевая фигура в процессе формирования успешной модели специалиста // Colloquium-journal. – 2018. – №12–3 (23). – С.17-18.
13. Мынбаева А.К. Развитие интеллектуальных способностей студентов университета как фактор повышения интеллектуального потенциала Казахстана: монография / А.К.Мынбаева, В.Т.Тихомирова, А.В. Вишневская. – Алматы: Қазақ университеті, 2015. – 191 с.
14. Рамазанова Д.Ж. Теоретическая модель формирования воспитательной культуры будущего учителя в образовательном процессе вуза // Вестник АРГУ имени К. Жубанова. – 2020. - №2(60) – С.246-251.
15. Таубаева Ш. Исследовательская культура учителя: от теории к практике: монография/ Ш.Таубаева. – Алматы: Қазақ университеті, 2016. – 423 с.

ҒТАМР 14.07.03

ЖАҢАРТЫЛҒАН БІЛІМ МАЗМҰНЫ ЖАҒДАЙЫНДА МЕКТЕПТІ МОДЕРНИЗАЦИЯЛАУ ПРОЦЕСІНДЕ МҰҒАЛІМДЕРДІҢ РӨЛІ

А.Б. НАРЕНОВА

Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік мемлекеттік университеті, Ақтөбе, Қазақстан

Аннотация. Мақалада жаңартылған білім мазмұны жағдайында мектепті модернизациялау процесінде мұғалімдердің рөлі қарастырылған. Біздің өміріміздің кез-келген саласында, тіпті білім берудегі сапалы өзгерістер мұғалімнің оқу-тәрбие үрдісіндегі орны мен рөлі туралы жаңа көзқарасын қалыптастырады. Мұғалімдер жаңартылған білім мазмұны мен технологиясындағы жаңа мақсаттар мен міндеттерді, оқытудың

күзiреттiлiк тәсiлiн ескере отырып, бағалаудың жаңа формаларын қолдануда. Сондықтан мұғалiм орта жалпы бiлiм берудiң жаңартылған ҚР МЖМББС (Қазақстан Республикасының Мемлекеттiк жалпыға мiндеттi бiлiм беру стандарты) мазмұны мен әдiснамасын қабылдауға, бiлiм беру процесiнiң бағдарламалық және әдiстемелiк камтамасыз етiлуiн және педагогикалық iс-әрекеттiң мақсаттары мен тәсiлдерiн өзгертуге дайын болуы қажет. Мектептiң даму тұжырымдамасы сапалы бiлiм беру мен мектептiң ұлттық моделiн тиiмдi дамыту үшiн жағдай жасауды қарастырады. Оқытудың деңгейлерi мен бейiндiк саралануы мен даралануын iске асыру қажеттiлiгi оқу процесiн ұйымдастыруды және мұғалiмдердiң дайындық деңгейiн едәуiр жақсартуды талап етедi.

Түйiн сөздерi: жаңартылған бiлiм мазмұны, критералды бағалау, модернизациялау, бағалау жүйесi, мұғалiм.

Аннотация. В статье рассматривается роль учителей в процессе модернизации школы в условиях обновленного содержания образования. Качественные изменения в любой сфере нашей жизни, даже в образовании, формируют новое представление о месте и роли учителя в образовательном процессе. Учителя используют новые формы оценивания, учитывают новые цели и задачи, обновляют содержание и технологии обучения, грамотный подход к обучению. Следовательно, педагог должен быть готов принять содержание и методику обновленных ГОСО РК (Государственный общеобязательный стандарт образования Республики Казахстан) общего среднего образования, изменить программное и методическое обеспечение учебного процесса, а также цели и методы педагогической деятельности. Концепция развития школы предусматривает создание условий для качественного образования и эффективного развития национальной модели школы. Необходимость внедрения уровней подготовки и профильной дифференциации и индивидуализации требует организации учебного процесса и значительного повышения уровня подготовки учителей.

Ключевые слова: содержания обновленного образования, критериальное оценивания, модернизация, система оценивания, учитель

Annotation. The article examines the role of teachers in the process of school modernization in the context of updating the content of education. Qualitative changes in any area of our life, even in education, form a new understanding of the place and role of teachers in the educational process. Teachers use new forms of assessment, take into account new goals and objectives, update the content and teaching technologies, and a competent approach to teaching. Consequently, the teacher must be ready to accept the content and methodology of the updated Standards of general secondary education, change the software and methodological support of the educational process, as well as the goals and methods of pedagogical activity. The school development concept provides for the creation of conditions for quality education and the effective development of the national school model. The need to introduce training levels and profile differentiation and individualization requires the organization of the educational process and a significant increase in the level of teacher training.

Key words: content of updated education, criteria-based assessment, modernization, assessment system, teacher

Қазақстан Республикасындағы жаңартылған бiлiм мазмұнының басты мақсаты: бiлiм беру бағдарламасын жаңарту жағдайында мұғалiмдердiң педагогикалық шеберлiгiн жетiлдiру және критериалды бағалау жүйесiн енгiзу. Бағалау жүйесi - жетiстiктердi өлшеудiң және оқу проблемаларын диагностикалау мен сапасын анықтаудың негiзгi құралы болып табылады, ол әлемдiк стандарттарға сәйкес оқытудың стратегиясы мен тактикасы бойынша

түбегейлі шешімдер қабылдайды, егер заманауи білім беру міндеттеріне сәйкес келсе білім мазмұнындағы күтілетін білім нәтижелерінің бағалау формаларын жетілдіреді. Бағалау процесі жоспарланған мақсаттар мен алынған нәтижелерге қатысты. Бағалау процесін қайта қараудың өзектілігі білім берудің заманауи стратегиялық мақсаттарымен, халықаралық стандарттар мен білім сапасына қойылатын қазіргі заманғы талаптарды ескере отырып, білім деңгейін көтеру қажеттілігімен, оқу нәтижелерін және түлектердің бәсекеге қабілеттілігін белгілеу үшін жалпы талаптарды әзірлеу қажеттілігімен анықталады [1, 8 б].

Қазақстандық оқушылардың дамуы оқытудың белсенді формаларын енгізу арқылы жүреді, оның барысында олар өзбетінше функционалдық сауаттылықты дамытады, белсенді түрде білім алады, құрдастарымен коммуникативті қарым-қатынас дағдыларын дамытуға және проблемаларды шешуде шығармашылықпен айналысуға ұмтылады. Жаңартылған бағдарламаны қолдануда мұғалімдердің міндеті – оқушыларға адамгершіліктің негізгі нормаларын қалыптастыру, толеранттылық пен басқа мәдениеттер мен көзқарастарды құрметтеу, жауапкершілікті және дені сау баланы тәрбиелеу. Орта білім мазмұнын жаңарту жағдайында мұғалімнің кәсіби құзіреттілігіне сапалы жаңа талаптар қойылады. Мұғалім өзгерісті жүзеге асыруда негізгі тұлға болады. Қазақстандық мектептерді жаңартудың тиімділігі, жүріп жатқан инновациялық процестердің негізгі идеяларын түсіну мен өзгерістерді жүзеге асыру дайындығына байланысты. Бұл жағдайда мұғалімнің үздіксіз білім беру жүйесінің жауапкершілігі артады. Біздің өміріміздің кез-келген саласында, тіпті білім берудегі сапалы өзгерістер мұғалімнің оқу-тәрбие үрдісіндегі орны мен рөлі туралы жаңа көзқарасын қалыптастырады. Мұғалімдер жаңартылған білім мазмұны мен технологиясындағы жаңа мақсаттар мен міндеттерді, оқытудың құзіреттілік тәсілін ескере отырып, бағалаудың жаңа формаларын қолданады. Сондықтан мұғалім орта жалпы білім берудің жаңартылған ҚР МЖББС (Қазақстан Республикасының Мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандарты) мазмұны мен әдіснамасын қабылдауға, білім беру процесінің бағдарламалық және әдістемелік қамтамасыз етілуін және педагогикалық іс-әрекеттің мақсаттары мен тәсілдерін өзгертуге дайын болуы қажет. Мектептің даму тұжырымдамасы сапалы білім беру мен мектептің ұлттық моделін тиімді дамыту үшін жағдай жасауды қарастырады. Оқытудың деңгейлері мен бейіндік саралануы мен даралануын іске асыру қажеттілігі оқу процесін ұйымдастыруды және мұғалімдердің дайындық деңгейін едәуір жақсартуды талап етеді [2, 146].

Қазіргі қоғамның жедел ақпараттануы мен дамуы заманауи білім беру жүйесінің талаптарын түбегейлі өзгертеді. Елдегі жалпы орта білім беру жүйесі жаңартылған білім беру мазмұны бойынша жұмыс істеуде және білім беру бағдарламалары жаңартылған білім

мазмұнына сәйкес жетілдіруді талап етеді. Жаңартылған білім мазмұнына сәйкес оқытудың нәтижесінде оқушыларда сыни тұрғыдан ойлау, өзбетінше зерттеу және ақпаратты терең талдау дағдылары қалыптасады. Оқытудың тиімділігі үшін оқу жетістіктерін критериалды бағалау жүйесін нақты дамыту қажет. Осыған байланысты оқу жетістіктерін бағалаудың дидактикалық принциптері мен критерийлері, дәстүрлі бағалау мен критериалды бағалау арасындағы айырмашылық, сонымен қатар инновациялық құралдардың үлгілері және олардың оқу нәтижелерін бағалау критерийлері қарастырылады. Білім беру бағдарламасындағы құзіреттілікке негізделген тәсіл әр оқу модулінің оқу нәтижелерін жобалаудың бастапқы кезеңімен анықталады. Оқыту нәтижелері - бұл білім, білік және оқу әрекеттері арқылы көрінетін оқушылар мен түлектердің күтілетін және өлшенетін жетістіктері. Осылайша оқу нәтижелерін анықтау қажет, сондықтан оқу мақсаттары диагностикалық болып, оқушылардың үлгерімін бақылауға мүмкіндік береді, сонымен қатар оқу процесіне уақытылы өзгерістер енгізіледі. Сондықтан нақты анықталған, белгіленген оқу нәтижелері:

* біріншіден, оқушыларға оқу процесінде одан не күтілетінін, қол жеткен нәтиже қалай және қандай критерийлер бойынша бағаланатынын түсінуге көмектеседі;

* екіншіден, мұғалімдердің назары мен күш-жігері жоспарланған нәтижеге қол жеткізуге және оны тиісті бағалауға жұмылдырылады;

* үшіншіден, олар әлеуетті жұмыс берушілерге білім беру бағдарламаларын меңгерген түлектердің нақты мүмкіндіктері туралы түсінік береді.

Күтілетін оқу нәтижелері әр оқу модуліне барлық мүдделі тараптардың (оқушы, мұғалім) пікірлерін ескере отырып жасалады және оқушыларға, студенттерге де, мұғалімдерге де оқу процесін қадағалап отыруға мүмкіндік береді. Құзіреттілікке негізделген тәсіл нақты жағдайларда оқушылардың білім, білік, сонымен қатар тәжірибе, жеке қасиеттерін құндылық басымдылықтарын және олардың негізінде қалыптасқан өмірлік қатынастар жүйесін ескере отырып қолдану дағдыларын дамытуға бағытталған. Оқыту нәтижесі ретінде құзіреттіліктің ерекшелігі, басқа оқу нәтижелерімен салыстырғанда, ол:

- интеграцияланған нәтиже;
- функционалдық сауаттылық элементінен айырмашылығы, ол сізге мәселелерді түбегейлі шешуге мүмкіндік береді;
- білімнен айырмашылығы, бұл туралы ақпарат емес, қызмет түрінде беріледі;
- дағдылардан айырмашылығы, құзіреттілікке негізделген білімдік құзыреттілікті қалыптастырады, ал әрекет ету режимі ішкі ресурстар базасына енеді;
- дағдыдан айырмашылығы, белсенділік саналы түрде пайда болады.

Білім беру мазмұнының ажырамас бөлігі оқушылардың оқу жетістіктерін бағалаудың объективті және сенімді жүйесі болып табылады. Бағалау негізділік сияқты дидактикалық қағидаларға сәйкес келуі керек (қойылған мақсаттарға сәйкестігі); жүйелік (оқытудың циклдік сипаты); сенімділік (дәлдік, жаттығулардың тұрақтылығын көрсетеді) және т.б. Дидактикалық қағидаларға сәйкес теориялық білімді бағалаудың негізгі критерийлері олардың толықтығы, жалпылануы және жүйелік сипаты болып табылады. Оқушылардың оқу іс-әрекетінің технологиялық жағы білімнің күші, ұтқырлығы және тиімділігі сияқты критерийлермен сипатталады. Білімнің тиімділігі зияткерлік сфераның ойлау түрлері, ақыл-ой операциялары, іс-әрекет әдістері (танымдық, мазмұндық және білімдік дағдылар) сияқты компоненттерімен анықталады.

Теориялық білімді бағалау кезінде келесі критерийлерді басшылыққа алу:

- нақты материалға ие болу, оқу пәндеріндегі терминологияны қолдану арқылы оны ұсыну;
- бағдарламалық материалды меңгеру деңгейі;
- бұрын зерттелген материалды жаңа пәнмен, сонымен қатар басқа пәндерді оқып үйрену кезінде алынған материалмен салыстыру;

Практикалық дағдыларды бағалау кезінде келесі критерийлерді басшылыққа алу:

- теория мен практика арасындағы байланыстарды орнату мүмкіндігі;
- теориялық білімді сапалы, тәжірибелік және есептерін шешу үшін қолдану;
- дұрыс нәтиже алуды қамтамасыз ететін бақылаулар мен өлшеулер жүргізу;
- қорытындылар мен жалпылама шолу жасауды өзбетінше қалыптастыру;
- оқушылардың тапсырмаларды орындаудағы өзіндік дәрежесі және т.б [3, 48-50б].

Білім мазмұнын жаңарту тиімді педагогикалық технологияларды, оның ішінде критериалды бағалау технологиясын қолдануды көздейді. Білім берудің заманауи мазмұны пәндік білімге, дағдыларға қойылатын талаптар тізімімен шектелмейді, ол әлеуметтенудің барлық негізгі компоненттерін, соның ішінде жалпыға бірдей білім беру іс-шаралар жүйесін қамтуы керек. Қоғамның жаңа ұйымы, өмірге деген жаңа көзқарас мектепке де жаңа талаптар қояды. Бүгінгі таңда білім берудің негізгі мақсаты - оқушының белгілі бір білім, білік дағдыларын жинақтап қана қоймай, сонымен бірге оқушыны оқу іс-әрекетінің дербес субъектісі ретінде дайындау. Баланы білім алуға қалай ынталандыру, бұл мұғалімнің алдағы сабақтың жоспарын жасағанда ойластыратын ең басты міндеті. Жалпы, балаларды білім алуға дайындау керек, сондықтан әлемнің көптеген елдерінде міндетті білім беру тұжырымдамасы бар. Қаласаңыз да, қаламасаңыз да, бірақ жеті жасқа толған бала мектепке барып, көптеген жылдар бойы білім алады. Егер жеті жасында баланың ақыл-ойы мен зейіні

шоғырланбаса, сабаққа қатысуға және сабақ оқуға ынтасы болмаса, онда ол «ғылым гранитін» қабылдамайды, деген дұрыс пікір бар.

Әр адамның іске асыруды қажет ететін бірқатар тілектері мен қажеттіліктері бар. Қажеттілік дегеніміз - организмнің (жеке адамның) өмір сүруі үшін қажет нәрсесі. Әлем туралы білімге деген қажеттілік (руханилық) - адамның ең жоғары және маңызды қажеттіліктерінің бірі. Бұл барлық әлеуметтік проблемалардың кілті, өйткені қызығушылықсыз, қиялсыз жеке дара тапқырлар ғана емес, сонымен қатар қоғамдағы миллиондаған адамдардың қажеттіліктерін толық қанағаттандыру мүмкін емес [9, 21-23б].

Қазақстан Республикасындағы орта білімнің жаңартылған мазмұнымен жұмыс істейтін де мұғалім. Мұғалім адам қажеттіліктеріне сеніп мобильді болуы керек, егер визуалды әрекетте болса, жоспарланған тапсырмалар нәтиже бермесе, оқушыларды оқу іс-әрекетіне қатыстырмаса, түзетулер енгізіп, сабақ соңында талдауға міндетті. Сабақ қазіргі мектептегі негізгі оқыту формасы болып қала береді. Қазақстан Республикасының жаңартылған орта білім беру жүйесі жағдайындағы қазіргі заманғы сабақ - бұл ерекше сабақ. Қысқа мерзімді сабақ жоспарын құру үшін мақсаттар мен іс-әрекеттерді саралау бағалаудың түрлерін, пәнаралық байланыстарды, сондай-ақ мұғалімнің рефлексиясын және сабақта оқыту мен оқуды қорытындылап бағалауды белгілейтін қысқа мерзімді жоспарлау кестесін құру керек. Бағдарламаның негізгі идеяларына сәйкес сабақ тақырыбына емес, оқу мақсаттары мен күтілетін нәтижелерге сүйене отырып құрылады. Оқуға бағытталған сабақты нақты мақсаттар негізінде жоспарлау керек. Мұғалім сабақтың мақсатын нақты дәл анықтауы керек. Олар оқу мақсаттарымен бірдей болуы мүмкін немесе оқу мақсаттарының ұзақ мерзімді сипатына ие болған жағдайда (егер оларға жету үшін бірнеше сабақ қажет болса) берілген сабаққа бейімделуі мүмкін. Сабақтың соңында оқушыларға білгендері туралы ойлауға мүмкіндік беретін сұрақтар, тапсырмалар жоспарлау қажет; мұғалім келесі сабақтың мақсатын анықтай отырып, басқалардың да жұмысын бағалайды. Себебі, оқудағы маңызды процесс оқу жетістіктерін бағалау процесі болып табылады. Бұл оқушыларға да, мұғалімдерге де өз қызметінде алға басу дәрежесін анықтауға мүмкіндік береді[11, 7 б]. Социологиялық зерттеу нәтижелері бойынша 2018, 2019 жылдары біліктілікті арттыру курстарынан өткен мұғалімдердің білім мазмұнын жаңарту бағдарламаларын оқу үрдісінде практикада қолданудың оң тенденциялары анықталды. Оқу процесінің барлық кезеңдерінде жоспарлаудан рефлексиялық талдауға дейін нәтижелік өзгерістер байқалады [12, 18 б].

Педагогикалық іс-әрекеттегі моральдық уәж мұғалімнің оқушылармен қарым-қатынасының моральдық сипаты. Мұғалімнің жан дүниесіндегі оқушының жеке басына мұғалімнің жан-жақты әсер етуі, ол мұғалімнің жанашырлығын, басқа адамды түсіну өнерін қажет етеді. Сондықтан мұғалімнің өз шешімдері мен педагогикалық іс-әрекеттерінің

моральдық салдарын алдын-ала білуге және бағалауға қабілеттілігі оны рухани, адамгершілік мәдениеттің иесі етеді. Қоғамдық құндылық ретінде белсенді, креативті, адамгершілікке толы тұлғаны қалыптастыру үшін мемлекеттік құрылымдар мен қоғамдық бірлестіктердің күш-жігерін бағыттап жұмсау үшін, мұғалімге сабырлы табандылық қажет. Тек биік мақсат қана мемлекетіміздің бірегейлігін, ұлттың жетістігін қамтамасыз ете алады. Әр деңгейде білім беру - жасампаз азамат, білімді кең құзіретті тұлға ретінде қалыптасады, ол еңбек пен әлеуметтік қызметтің кеңейтілген құрамына енеді. Сондықтан, алдағы жылдары білімге табыну қазақстандықтардың психикалық құндылығына айналуы керек [15].

Білім және инновацияға ұмтылу кез-келген елдің жетістік факторларының бірі болып табылады. Жаңартылған білім мазмұны жағдайында мектепті модернизациялау процесінде мұғалімдердің рөлі, оқушыларды белсенділікке, адамгершілікке, еңбекке тәрбиелеу және т.б. қырларын дамыту. Білім беру бағдарламасын жаңарту және критериалды бағалау жүйесін енгізу жағдайында, мұғалімдердің педагогикалық іс-әрекеті мен кәсіби шеберлігін жетілдіруі деп қорытынды жасауға болады.

Пайдаланылған әдебиеттер тізімі

1. Программа повышения квалификации учителей. Центр педагогического мастерства АОО «Назарбаев Интеллектуальные школы», 2017 – 37с (программа)
2. Негізгі және жалпы орта мектеп мұғалімдеріне арналған критериалды бағалау бойынша нұсқаулық. Астана 2017 – 56 б (оқу- әдістемелік құрал)
3. Наренова А.Б., Есенғұлова М.Н. Бағалаудың өлшемдік технологиялары. Ақтөбе. 2019 – 240 б. (оқу құралы)
4. Урумшаев Б.А. Критериалды бағалау технологиясы Алматы – 2016, 140 б. (оқу құралы)
5. Негізгі және жалпы орта мектеп мұғалімдеріне арналған критериалды бағалау бойынша нұсқаулық / О.И.Можаева, А.С.Шилибекова, Д.Б.Зиеденованың редакциялауымен – Астана: «Назарбаев Зияткерлік мектептері» ДББҰ, 2016. - 54 б. (оқу-әдістемелік құрал).
6. Слостенин В.А. Педагогика: инновационная деятельность. Москва: Магистр, 2010 – 224с (учебник)
7. «Жаңартылған білім беру мазмұны аясында критериалды бағалауды жоспарлау және ұйымдастыру» 2017, 50 б (әдістемелік нұсқау)
8. Мұғалімдердің біліктілігін арттыру бағдарламасы (екінші басылым) «Назарбаев Зияткерлік мектептері» ДББҰ Педагогикалық шеберлік орталығы, 2015 – 37б (бағдарлама)
9. Жалпы білім беретін мектеп мұғалімдеріне арналған критериалды бағалау басшылығы Астана 2016 – 54б (әдістемелік нұсқау)

10. Педагогика. Стандарт третьего поколения / Под ред. П. Тряпицкой. - СПб.: Питер, 2018 - 316 с (учебник для ВУЗов).

11. Муқанова С.Д., д.п.н., вице-президент НАО им.Ы.Алтынсарина «Инновации как основа развития системы среднего общего образования», «Білім – Образование», 2010, № 4 – С 6-12 (статья журнала)

12. Білім беру қызметкерлерінің Бірінші Республикалық Педагогикалық оқулары «Педагогтің кәсіби өсуі - білім берудің жаңа сапасын қамтамасыз етудің шарты», Алматы, 2013 ж., I бөлім, 482 б (баяндамалар жинағы).

13. Кроль В.М. Педагогика М.: Риор, 2018 - 290 с (учебное пособие).

14. Загвязинский В.И. Педагогика. М.: Академия, 2016 - 288 с (Учебник).

15. Таскенова Б.М., Формирование функциональной грамотности школьников в условиях среднего образования <https://infourok.ru/material.html?mid=124558>

МРНТИ 14.07.09

КОНСТРУКТИВИСТСКАЯ ТЕОРИЯ ОБУЧЕНИЯ: «ХОРОШЕЕ ПРЕПОДАВАНИЕ» И КАК ЕГО ДОСТИЧЬ

КУБИЕВА В.А.

Актюбинский региональный университет им. К. Жубанова, Актөбе, Қазақстан

Аңдатпа. Бұл мақалада сәтті оқытудың екі әдісі қарастырылған, Қазақстан Республикасында тәжірибе алмасу және конструктивтік білім идеяларын жүзеге асыру.

Оқыту негізінде жатқан теорияға көзқарасты өзгерте отырып, оқытушы оқыту/оқу (learning) – бұл негізгі процесс, ал оқушы - білім берудегі орталық тұлға екенін үнемі есте сақтауы тиіс. Ал мұғалімнің негізгі қызметі білім беру емес, оларды қалыптастыру үшін жағдай жасау болып табылады.

Түйін сөздер: оқытудың конструктивистік теориясы, мұғалім, оқыту, технология, оқыту, әдіс.

Аннотация. В предлагаемой статье рассмотрены два способа успешного преподавания, практикующих в Республике Казахстане и реализующих идеи конструктивистского обучения. Изменяя взгляд на теорию, лежащую в основе обучения, преподаватель должен постоянно помнить, что обучение/учение (learning) – это основной процесс, а учащийся - это центральная фигура в образовании. А основная функция учителя заключается не передаче знаний, а создании условий для их формирования.

Ключевы слова: конструктивистская теория обучения, педагог, преподавание, технология обучение, метод.

Annotation. This article discusses two methods of successful teaching, practicing in the Republic of Kazakhstan and implementing the ideas of constructivist education.